

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvo sta na mestnem trgu št. 10.

Katera je boljša?

V 2. št. letošnjega „Cerkv. Gl.-a“ na strani 16. nahaja se v sestavku „pesmaričica po številkah“ opomnja, da Stahl-ova metoda koj začenja s 5 toni in s terco vže pri 1. pesmici, in sklepa se iz tega, da ravna proti učni in naravni postavi, ker ne začenja vaj na enem tonu itd. in se toraj nahaja na napačnem potu, ali z drugimi besedami, da je zavržljiva. — Temu moram oporekati, ne toliko iz osebnih ozirov, kakor iz ljubezni do resnice ter v prid in korist temeljitega pevo-uka.

Izumitelj izvirne Chev -ove metode je bil Galin, profesor matematike v Parizu († 1821.); v popolno zistemo sta jo spravila in priobčila Paris in Chev , od tod ime Galin-Paris-Chev -ova, ob kratkem Chev -ova metoda. Za nemški narod jo je prvi priredil Stahl, za slovenski pa v izvorni obliki in v bistvo za prvi začetek po specielni metodiki — Jakelj v svojem „Navod“-u, opirajoč se na melodično in ritmično gradivo z golimi številkami v Stahl-ovi Singschule ali Singtungen, posneto iz veliko obilnejših Chev -ovih vaj, katerih zaradi golih v vsakem jeziku enakih arabskih številk ni bilo treba za Slovence posebej natisniti v okom nepotrebnih tiskovnih stroškov.

Chev -ova metoda ravna po pravilu „*divide et impera*“: razd l teškote in premagal bodeš vse zaporedoma. Zatoraj obravnava posebej melodiko in posebej ritmiko; obojo prisvaja z obilnimi zistematičnimi, logično napredovalnimi vajami prav temeljito svojim u encem, in še-le potem oba pevska momenta zdru uje v celoto in prideva še tretjega, tekstiko (podkladanje teksta). Vender pa se lahko že poprej dojde do prakti ne porabe pevskih vaj s tem, da se že po prisvojenji petorici v melodiki (5 tonih) preide na ritmiko najni je in najlaglje stopinje s celodobnimi toni, in po njeni vtemeljitvi takoj k tekstiki ali k zdru enju teksta z melodiko in ritmiko, to je, k prakti nemu petju.

Pri poduku po Chev -ovi metodi se toraj ne začenja takoj s pesmimi, kakor se nahajajo v Stahl-ovih zvezkih ali v Jakelj-novem „pev ku“, temu  še-le po prisvojitvi temeljnih pevskih tonov in sicer najprej v okvirju petorice (5 tonov). Chev -ovi pevo-uk se namre  ne opira na navadno intervalno metodo, temu  na metodo „tonskega razmerja“, ali na

primerjanje posamnih stopinj med seboj v okvirju neke melodije (s prva one petorice v naravnej škali) strogo omejene med dvema temeljnima tonoma liki mejnima stebroma, na katera se naslanja vse vmesno gibanje. Ta mejna stebra sta 1. in 5. ton, ki se najprej dobro v čut in spomin vtemeljita in z njuno pomočjo vsi drugi vmesni toni tako lahko, naravno in logično, da učenec vse stopinje (tone) sam lahko najde, ko si je zapomnil melodijo petoreda. Ko so vse stopinje dobro utrjene, potem se preide na skoke, t. j. na samo mišljenje enega ali več vmesnih tonov in izražanje le nekaterih tonov v okvirju petorice. Enako se ravna z drugim delom naravne škode, s čveterico 5 — 1, ki je gledé na razmerje tonskih stopinj — golo ponavljanje prvih 4 stopinj petorice. Slednjič se ta dva dela v celoto spajata in naravna škala je gotova. Daljno razvijanje tonov je golo ponavljanje prvotne škode v višjih ali nižjih ležah.

V tem temeljnem pravilu (v prisojitvi tonskega razmerja škode petorice in pozneje cele diatonične škode) obstaja bistvo Chev -ove metode. Naravno je toraj, da se prakti ne vaje, pesmice, za enjajo takoj s petrimimi toni, kajti vsi so dobro prisvojeni v melodiki in ritmiki, treba jim je podložit le še teksta in pesmica je gotova. On  so „berilo“ po priu eni abecedi in zlogovatbi.

Uprav ta temeljita prisvojitev melodike in ritmike dela že najnežnejše otroke zmožne, da se privajajo peti z razumom, ne pa s posnemanjem tonov na posluh, in da v kratkem času dospejo po samodelavnosti do samostojnosti, kar mora biti glavni smoter vsakega dobrega poduka, in kar se ne doseže pri enaki starosti z nobeno drugo pevsko metodo, tudi ne s Foerster-jevo, ki s Chev -ovo nima druzega ob nega kakor **vnanjo obliko** (pisavo) ali zaznambo tonskih stopinj s  številkami mesto s notami, o **bistvu** Chev -ove metode pa ni duha ni sluha; se toraj ne more imenovati prava izvirna Chev -ova, temu   isto nova ali prav navadna stara s številkami izraena pevska metoda v bistvu uravnana po Weinwurm-ovi notni metodi. Ve letna skušnja me je prepri ala, da prav izvirne Chev -ove metode ne preseže nobena druga v zistematnosti, temeljitosti in vspešnosti. Poskušal sem vsakovrstne notne metode, na zadnje tudi Foersterjevo številčno, a z nobeno nisem dosegel pri nežni, živahni, nevstrajni mladini znatnih vspehov razen s **pravo izvirno Chev -ovo**, tako povoljno, da sem prvence v 1. letu privel že do znatne samostojnosti, bolj odraš ene pa 1½ — 2 letih, ne le do samostalnega petja po številkah, ampak tudi po notah. — Katera metoda se kaj tacega upa? — Toraj mi ostane tudi v tem oziru neporušljivo na elo Chev -ove metode: „*Divide et impera!*“ — Kdor moji skušnji ne verjame, naj poskuši sam resno sleherno metodo in prepri al se bode, katerej metodi gre prednost, katera je boljša? pa naj svojo skušnjo **objavi** v „Cerkv. Gl-u“ ali v „U it. tov.-u“ — O priliki morda kaj ve  o prednosti prave izvirne Chev -ove metode.

Obširnejšo obravnavo prijavim v „U iteljskem tovarišu“.

Nekaj o naših sprednikih, nekdanjih cecilijancih, in starih pesnih.

(Spisal Jan. Tavčar.)

(Dalje.)

Ker tacih še v Ceciliji pogrešamo, blagovolite jih v prilogah čveteroglasno priobčiti. Bil sem že tu in tam pri misijonu, ter sem pazil tudi na petje, ne spomnim se, da bi bil kje le eno slišal, kateri bi se moglo reči: to je res misijonska pesem. Slomšekovi in Vavkenovi napevi so pač malo preveseli za tako resni čas. Te pesmi nam tudi spričujejo, da so se naši prednamci vedeli tudi s tonovim načinom v „mol“ gibati. Ravno to je razvidno iz naslednjih P. Lavrenčič-evih pesni.

Čast bod Bo-gu O - če - tu i - nu Si - nu i - nu sve - te - mu
Du - hu ka - kor je bi - lo v za - čet - ku, zdaj i - nu
vsa - ki čas i - nu od ve - ko - maj na ve - ko - maj.

Št. 12.

Prav pre - mi - sli ti člo - vek moj, ka - ko ne - sre - čen res
Ve - ni sanc - te spi - ri - tus Et e - mit te
stan je tvoj, Ka - dar pred gre - hom ne be - žiš, te - muč gre -
coe - li - tus etc.
he smrt - ne sto - riš. Ta - krat bož - jo gna - do zgu - biš
in du - šo tvo - jo po - gu - biš.

Št. 13.

Do - kler Bog je po vseh pla - teh, On vi - di po
Greš - ne lju - di za - mer - ku - je, Da jih o - stro
vseh ko - teh. } Kdor se - daj se ne spo - ko - ri, v pek - li
ka - znu - je.

ve - ko - maj go - ri. Kdor pak po - ko - ro zdaj sto - ri,
v ne-be - sih se ve - se - li.

Št. 14.

Moj člo-vek, če pri - ti že - liš V ta ne-beš-ki pa-
ra-diž, Glej, da pra-vo po-ko - ro sto-riš In po-bož-no vse - lej ži-viš.
Ne za - pu-sti nas nik - dar, Je-zus, naš Iz - ve - li - čar! Je-zus
naš Iz - ve - li - čar, ne za - pu-sti nas nik - dar!

(Dalje prih.)

Iz mojega dnevnika.

J. Lavtižar.

(Dalje.)

2. aprila. — Pravilo kartuzijanskih menihov v oziru cerkvenega petja je naslednje: *Quia boni monachi officium est plangere potius, quam cantare: sic cantemus voce, ut planctus, non cantus, delectatio sit in corde.* Akoravno se ne strinjamo popolnoma s tim izrekom, premislijo naj ga nekoliko vsaj tisti, kateri hočejo le vesele (id est poskočne) pesni v cerkvi. Dà! pri vsem našem veselju nikdar ne pozabimo besedi: *Kyrie eleison, miserere nobis* . . .

3. aprila. — Sveti Ambrozij piše o enoglasnem petju: „Veličastni unisono je glasba vesoljnega kroga, zato naj ima pri cerkvenem petju enoglasje večjo veljavo kakor večglasje, ker je edinost bolj popolnoma kakor harmonija.“ (Glej Dr. Dominicus Mettenleiter: *Auß der musikalischen Vergangenheit bayrischer Städte.*)

4. aprila. — *Dominica Laetare.* V stolnici čveteroglasna maša: „*O quam gloriosum est regnum*“ zložil Vittoria. Mnogo življenja se nahaja v njej, zlasti, ako se nekoliko višje intonira. *Et incarnatus — homofon.* *Offertorium Laudate Dominum* je krasna Palestrinovaskladba; posebno lep je konec *in coelo et in terra*, kjer je nekoliko glasbene dramatike, ko se povzdignejo vsi glasovi v precejšnjo visočino (*in coelo*), ter se vračajo zopet v nižavo (*in terra*).

10. aprila. — Med cerkveno-glasbenimi skladatelji, omenjal je dr. Jakob v razlaganji, tudi kanonika Arnold Bruck-a, dekana ljubljanskega v 16. stoletju. Vsled tega sem začel sestavljati Bruckovo delovanje iz raznih zgodovinskih virov. Najbolj obširno piše o njem Ambros v svoji knjigi *Geschichte der Musik* v tretjem zvezku na strani 410. (Kaj več o tem pri drugi priložnosti). (Lepo prosimo. Vr.)

16. aprila. — V cerkvi Obermünster je bila danes kot v praznik sedem žalosti Mater božje pridiga in potem blagoslov. Lepo je govoril vodja deškega semenišča Dr. Ludwigs. Sklepal je govor: „Častimo Marijo kot mater, ljubimo je kot mater, potem se nam hode skazala tudi ona kot mater sedaj in ob naši poslednji uri“. Pred blagoslovom so

pele dijaki — semeniški *Stabat mater* v moškem zboru. Lepa dinamika, izvrstna vokalizacija. Le škoda, da so peči alti namesto prvih tenorjev. Vsled tega izgubi skladba gotovo polovico svoje vrednosti, kajti šibki alti prvega tenorja nikdar in nikoli ne morejo nadomestiti. (Se tudi drugod godi. Vr.)

17. aprila. — Dr. Jakob razlagal izvrstno pomen renaissanc (prerojenja) cerkvene glasbe in vseh družih umetnij. Prerojenje najslabše se je vršilo znanstveno t. j. po teoretikih ali humanistih, in dejansko t. j. v praksi. Ta prevrat je zaznamovan v kratkih besedah z naslednjim: Glasba naj se preustroji po starih grških izgledih. Dosedanja tradicija naj se zavrže, liturgično petje s cerkvenimi tonovimi načini naj se opusti, kontrapunkt — ki je tolikanj nevaren melodiji — naj se odpravi in namesto njega naj se vpelje prosto petje, v katerem ima samo prvi glas samostojno veljavo; drugi glasovi naj mu bodo le za spremljevanje itd. Vse, kar se je storilo v 1500 letih, naj se zavrže in velja naj samo to, kar in kakor je bilo pri starih Grkih v navadi! Nek kardinal je šel celo k papazu ter ga prosil, da bi smel prestaviti brevir iz tako slabe latinščine v grški jezik!!

19. aprila. — Bil v mestu Kelheim, ki je oddaljena šest ur od Regensburga. Tukaj (v Kelheimu) kraljuje na griči sv. Mihaela takozvana Befreiungshalle, enaka Pantheonu v Rimu ali kapuli sv. Petra (en miniature). Zidati jo je dal bavarski kralj Ljudovik I. v spomin oprostilnih vojsk za časa Napoleona I. Gledat jo hodijo ptujci od blizo in daleč. Od tu eno uro po Donavi v Weltenburg, kjer je velik benedektinski samostan. Zanimiva je ta voznja po Donavi zlasti zato, ker pelje tik visokega skalovja, v katerem najde domišljija marsikako kamenito podobo n. p. Napoleona na konji, Petra in Pavla, beg v Egipt, Marijo z Jezusom itd.

(Dalje prih.)

D o p i s i.

Od sv. Jakoba v Ljubljani dne 26. svečana. — Od mojega zadnjega poročila do danes se na našem koru ni kaj bistvenega izpremenilo, izvzemaš to, da so nekatere dobre moči šentjakovski pevski zbor zapustile, katere je trebalo nadomestiti z drugimi sevéda manj izurjenimi. A vkljubo temu glasile so se ob navadnih nedeljah raz kor vže prej v „Glasbeniku“ omenjene, nekatere dosti težke kompozicije. O božiči pa so se nekako srečno našli in združili nekdanji in sedanji pevci in tako cerkveno slovesnost zdatno povzdignili. Naj vam podam, ker je reč itak zakasnjena, samo program petja za božični praznik pri véliki maši. Služili so pontifikalno mašo mil. g. proš Dr. A. Jarc z obilo asistenco. Prav na mestu je bila torej *Missa in honorem B. M. Virginis, auctore J. Schweitzer Op. 14.* Priznati moram, da ta kompozicija je popolno pripravna za slavnostne prilike, za močnejše zборе, katerim, kakor za ozadje, služi ne premočno obloženi orkester. A izveli so jo tudi pevci z nenavadno preciznostjo in gotovostjo. Če smem pridejati še subjektivno svoje menenje, prijela sta me najbolj „*Sanctus*“ in „*Agnus*“. To vam je v resnici kaj veličastno-milega, srcé v nadzemeljske višine povzdigaajočega! — *Introitus* in *Communio*: koral sè spremljevanjem orgelj. *Graduale* so pevci recitovali v „*falso bordonu*“, a temu pridejali še vlogo, katere ime mi je izpadlo. Za *Offertorium* bila je krasni zbor: *Tui sunt coeli* od J. H. Ed. Stehle. — Za tem poročilom, katero spoznam da je prekasno, še jedno „pobožno željo“. Mnogokrat čuje se ugovor proti koralu češ: to je žalostno, mrtvaško, mrzlo petje. Temu smo pa nekoliko cecilijanci sami krivi, ker si premalo prizadevamo za boljše prednašanje gregorijanskega koralu. Povem vam odkritosrčno, da, razen par slučajev nisem še nikjer na kranjskem slišal koralu, ki bi me bil povse zadovoljil. Spoznati moram, da ga tudi sam ne bi se upal ni peti ni podučevati v svojo zadovoljnost. Je pač to petje neka tajnost, o kateri bi rekel Nemeč: *geahnt und nicht erkannt*. Tako vsaj se je meni dosedaj godilo. Še iz šolskih let vcepila se mi je v srce neka posebna podoba o gregorijanskem koralu. Mislił sem si vedno: to petje, ki je skrivnostno, kakor katoliški „*ritus*“, more se vspevati le v čisto mirnem, nedolžnem, pobožnem srci. Prepričan sem, da so gotovo čitatelji „Glasbenika“ v tej zadevi mojih misli; a neko drugo pomankljivost, ki se pri naših korih nahaja, bi rad omenil: — za

koral imamo premalo šole. Navadno se zadovoljujemo s tem, da pevci počasi ali hitreje note pravilno berejo. Po mojih mislih to niti prvine korala niso. Šole, vaje je treba koralistu. Besede, na katere pevec poje, naj razume in na pamet zna, potem bo koral dobil takoj drugo podobo v naših ušesih. In pa tempo! Kolikrat se tako počasi zategujejo posamne besede, kakor da imamo slušati najtežje govorečega človeka. Da govorim v primeri: koralist mora biti kakor dober govornik. Ta pa se bo navadil svojemu govoru in bo skušal, mislim, dati z živo besedo pravo obliko — in to vpliva na poslušalce. S kratka: Korala se učimo! Haberl piše v svoji knjigi *Magister choralis* (6. izdaja 1881) na strani 11: „Der schlechte Vortrag hat den Choral in Misscredit gebracht; durch den guten soll er wieder zu Ehren kommen.“ Bog daj, da bi se to tudi pri nas zgodilo!

Iz Gorice. — (O naših „cerkvenih pesmih“). Čudno se nam je zdelo, ko smo brali oceno II. zvezka „Cerkvenih pesni“, katere je izdalo cecilijansko društvo goriško. Da ne bi zaradi tega cecilijanstvo na Goriškem trpelo (saj ima dosti trpeti od svojih domačih nasprotnikov!), zatorej blagovolive to-le v našo obrambo sprejeti.

Da mi take pesni izdajamo, je krivo prehodno stanje cerkvene glasbe pri nas. Treba nam je mostu do boljšega, ker ne moremo in ne smemo brez velike nevarnosti čez „prepad“ skočiti.

Da so pesni preveč narodne, nam očitata. Varujte, to očitanje bo nam še v korist. Menda bodo vendar enkrat nasprotniki naši sprevideli, da národne ga petja ne zatiramo in morda se vsled tega celo kdo spreobrne. V resnici smo v zadnjih dveh letih mnogo učiteljev, prej nasprotnikov pridobili. Tudi pri vas bi bil vseh morda več, ko bi se bili koj s početka še bolj na národno glasbo opirali. „Cecilija“ bi se prej in bolj prikupila národu, ko bi ne bilo precej nemških skladeb vmes.

Da bi bila pa naša zbirka nevarna, ne verjamemo, vzlasti sedaj po „Glasbenikovi“ oceni. Kjer je cerkvena glasba dobra, kjer so zavedni, kjer „Cerkv. Gl.-a“ nauke poslušajo, tam bodo že vedeli razločiti, kaj je zánje, kaj ne. Kjer pa Vas, oziroma „Cerkv. Gl.“ nočejo ali ne morejo še ubogati, bodemo gotovo vsi na dobičku, če se naše zbirke poprimejo. Bolje, da pejejo take pesni, kakor stotero drugih sè strašnim tekstom in še se strašnejšo harmonizacijo. Pomislite, da smo na meji italijanski in da se nekatere stare priljubljene pesni ne dadó kar na mah izkoreniniti. Torej takim krajem, takim slabotnim korom so naše pesni v prvi vrsti namenjene. Žalibog, da je pri nas na Primorskem večina tacih.

Odbor našega društva pa je tudi še iz družega namena začel omenjene pesni izdajati. Dosti je še pobožnih pesni med národom, katere niso bile v „Cecilijo“ sprejete in tudi drugod ne še natisnene. Da je vse drugo, kar ni v „Ceciliji“, malo ali nič vredno, menim, da tega ne bo nihče, najmanj pa „Cerkv. Gl.“ trdil. Marsikatero drobtinico in dobro zrno lahko rešimo pogina. Če se pri tem pobiranjih vtepe tudi kako gluho ali drugovrstno zrno, nič ne dé. Jezikoslovec zbira vsakovrstne besede, dobre in slabe, domače in tujke, ker hoče spoznati bogastvo in uboštvo národovo. Če hočemo torej spoznati duh, zgodovino, bogastvo in uboštvo našega pevajočega národa, je treba, da zbiramo poleg popolnoma dovršenih pesni tudi take, ki so sicer nedovršene, ali vendar v kakem obziru vredne. Na podlagi takih zbirk se vendar nekaj zvé, vsaj to „kako so se cerkvene pesni s časom pokvarile, ali se nahajajo v Klossovi zbirki ali v českem kancijonalu in drugod“. Kaj ni vredno to izvedeti? Čemu pa prinaša „Cerkv. Gl.“ sestavek „Nekaj o naših sprednikih, nekdanjih cecilijancih in starih pesnih?“ —

Lahko bi k naši obrambi tudi to trdil, da se tudi v „Ceciliji“ nahajajo nekatere (se vé da zelo redke) pesni, ki po „posvetnosti“ dišé, nadalje, da se pohvala I. zvezka ne tjema z grajo II. zvezka (akoravno so v obeh zvezkih slične pesni); pa dovolj! Mi nečemo prepira in da bi po tem cecilijanska stvar trpela. Razloživši dobre namene, iz katerih smo zbirko „Cerkvenih pesni“ pričeli, upamo, da nam bodete tudi kranjski Cecilijanci prišli na pomoč in da bodemo zbirko nadaljevali. Toliko v pojasnilo, pa brez zamere!

Odbornik cec. društva goriškega.

Iz Česke, januarija meseca. — Predragi mi prijatelj! Želite toraj tudi od mene, Vam sorodnega trpina, za svoj list sporočila o reformi naše cerkv. glasbe. Rad ustrezem Vaši želji, in to tem rajši, ker se je tudi pri nekaterih Vaših rojakih gledé reforme vzdignilo neko nasprotovanje, ki se mi dozdeva jako čudno. Ako se zgolj modérno izobraženo uho in srce temu delu sv. cerkve protivi, razlagamo si lahko le-to nasprotovanje iz znanih uzrokov; saj je celó mož po volji božji, r. škof regensburški, Valentin, rekel: „Jaz za svojo osebo sem se tudi bolj nagibal k instrumentalni glasbi; toda od kar sem prepričan, da petje, ki ga zdaj slišim (Palestrinansko), je cerkveno, premagujem svoj osobui okus ter se učim ljubiti, kar je cerkveno“.

Kaj naj pa še o tem rečem, da se može vzdigujejo, ki vse jako zaslužljivo in potrebno delo reformovanja kar „brevi manu“ in le zato zametujejo, češ, ker izvira od nemških glasbarjev in mojstrov? Ako bi hoteli ti može doslednji biti, morali bi zavreči tudi tisk, ki ga je iznašel Nemeč, in še marsikaj drugega, kar ni izraslo na domačih tleh. Vprašam le, do kakih abotnosti bi morali priti s takim in enakim nasprotovanjem, ki se sodi samo sebe! A to še nij zadosti. Glavna premisa, na katero se opira opozicija, je — napačna. Reforma cerkv. glasbe nij nemškega*), ampak cerkvenega vira, ker ne izhaja iz nemških ukazov ali celó iz nemške samovolje, marveč iz strogo cerkvenih liturgičnih določil za vesoljno cerkev, za vse národe.

Lahko bi mi rekli, da vodo v Savo nosim, ako bi hotel to davno znano in tolikrat dokazano resnico še enkrat prereševati. Kdor je blage volje za to dobro stvar, zadostuje mu že popolnem taka opazka.

Pri nas na Češkem tej resnici teoretično nihče več ne nasprotuje, pač pa se na mnogih krajih praktično zanjo ne brigajo. Hvala Bogu, pri nas je kvašenje cerkv. glasbene reforme že dognano in je „občna jednota Cirilska“ sè svojim glasilom „Cyrill“, mnogozaslužnim predsednikom P. Ferd. Lehner-jem ter s celo trumo iskrenih móž doslej sploh mnogo dobrega učinila. Praga, Brno, Olomúc, Králové Hradec in druga odlikajoča se mesta kažejo pot z lepim zgledom. Res, da je še mnogo, premnogo (da ne rečem velika večina) cerkvá, kjer se za reformo še nič nij storilo, in kjer se je vpeljala, tudi še nij povsodi izvršena. Toda tla so že utrjena, temeljni kamen je že položen, stavba se lepo proti nebu vzdiguje in tudi tú bodo veljale besede Math. 21, 44. Dospeli smo toraj do té stopnje, da se vpraša: Kdo in kako bode reformo tú in tam izvedel? Kdor bi hotel braniti se, živo gibanje ga bode ujelo enako plazu ter tudi proti njegovi volji seboj vleklo. Pri nas toraj zdaj gré le še za blago voljo in spretnost gledé izpeljave cerkv.-glasb. reforme. Nalašč nočem reči, da gré tudi za možnost; kajti kjer sta prva dva faktorja, ondi je reforma, kakor znano, povsodi mogoča, da le pevovodja vé, kako da je treba reči poprijeti se.

Toraj je in ostane poduk o reformi zdaj glavna reč, ne toliko teoretični, kakor praktični poduk in vpeljava v spored prave cerkv. glasbe. In ta spored šteje v resnici že dolgo vrsto lepih in raznih skladdeb, za katere se imamo tudi našim domačim skladateljem zahvaliti. Mojster Jos. Föerster, Nešvera, Fr. Hruška kinčajo Parnas plemenite cerkv. glasbe, in to ne v pičli meri. Za njimi pride dolga vrsta reformovanih skladateljev, tako, da društveni časnik „Cyrill“ nikakor več ne zadostuje marjivosti teh skladateljev. In prav zato se je, kakor naravno, izcimilo še drugo skladišče za njihove proizvode v „Československem varhanyk-u“, kateri je bil sicer sprvega zavozil na napačno pot, a vsled zdrave kritike kmalu se povrnil na pravo cesto. Dá, celo „Humorističké Listy“ so prinesli v svojih glasbenih prilogah simtertje tudi nekatere komade prave cerkv. glasbe. Dozdeva se mi toraj, da po sedanjih razmerah produkcija že presega pravo potrebo.

Na polju cerkvene národne pesni pa se pri nas dela primeroma manj izvirnega, in sicer zato, ker imamo največji zaklad pravih cerkvenih národnih pesni že iz srednjega

*) Čudna stvar! Tudi mnogozaslužnega vrednika polskega glasbenika „Muzyka kościelna“ so dolžili, češ, da je „gorlivi niemieckiej muzy krzewiciel“ — In vendar je ta mož po velikem trudu na svitlo dal I. zvezek „Monumenta musicae in Polonia“ in uzorno polsko pesmarico.

veka, zaklad, kateri je celo prvaka dr. Witta osupnil. (Glej njegovo poročilo o novem českem kancionalu od l. 1867, v Flieg. Bl. f. k. K. M. 1860 št. 2.) Toraj nij treba tolikanj novih skladb, kakor marveč, da se iz onih starih izberó najboljšé in da se potem pravilno vredé. Imamo sicer že nekatere take pesmarice, toda vzorna še nij nijedna izmed njih. Najbolj moramo obžalovati, da se v tej stvari do danes še nismo mogli zediniti. — Prihodnjič bodem skušal, da Vam posameznosti tudi statistično pojasnim. Želim Vam, dragi mi prijatelj, in vašemu Cec. društvu, naj bi Vaši nasprotniki že popolnem umolknili, in naj bi se duh Vašega društva vedno bolj in bolj razširjal, enako kakor pri nas na Českem. Ostanimo vedno na straži!

X.

Razne reči.

† Umril je 23. febr. gosp. Robert Burgarell, računski oficijal pri tukajšnji c. kr. finančni direkciji v 37. letu svoje starosti. Ranjki je bil vrl cecilijanec, našemu društvu po svojih skladbah dobro znan. Temeljito izvežban glasbar sodeloval je neutrudno prej v mestni župnijski cerkvi sv. Jakoba, zadnja leta v stolnici. V deški in dekliški sirotišnici je bil marljiv učitelj petja, v novi cerkvi presv. srca Jezusovega pa spreten orglavec ter vodja cerkvene glasbe. Težko ga bodemo pogrešali; toraj bodi blag spomin poštnjaku in v miru naj počiva!

† Na Vrhniki pa je umrl dné 23. febr. ondotni dekan preč. g. Martin Šlibar, vitez Fran-Josipovega reda i. dr. 66 let star. Iskrenemu duhovniku bil je kinč hiše božje kaj pri srci, in je skrbel za lepo cerkv. petje. Bil je ud Cec. društva in naročnik našega lista od začetka. V zvezi z gosp. pevovodjem je v svoji duhovnji mnogo storil za zboljšanje cerkv. glasbe. R. I. P.

† V Vratislavi preminil je dné 24. jan. vsled mrtvuda Dr. Mavr. Brosig, znani cerkv. skladatelj, zlasti za orgle. Rojen je bil l. 1815 v Fuchswinkl-u (Šlezija). Naj v miru počiva!

— Št. Galski stolni kapelnik, g. Stehle, čigar 8-glasna „Wittelsbach“-ska maša se je preteklo jesen v navzočnosti bavarskega kraljeviča - vladarja v Virčburški stolnici pela, je bil odlikovan z veliko zlato svetinjo „za umetnost in vedo“.

— Metóda, peti po številkah, našla je pot tudi v Italijo. Milanska „Musica sacra“ prinesla je že dva večja članka o njej.

— Služba ranjkega stolnega orglavca, slovečega Hermesdorff-a v Trier-u, s katero je bilo zedinjeno tudi pevovodstvo, se je po želji mil. škofa Dr. Korum-a, razdelila. Orglavec postal je čast. g. Barthel, pevovodja pa čast. g. Lenz.

— „Collegium Nepomucenum“ v Rimu se ne boče še letos ustanovilo, ker se je pokazalo mnogo zaprek.

— Na živalskem vrtu v St. Louis (Amerika) bil je nedavno pravi mostre-concert; kajti sodelovalo je 2000 instrumentalistov, 50 nákvál in — 8 topov. Dohodki (za nek dobrodejen namen) so znašali 150.000 frankov. Vse amerikansko!

Oglasnik.

Osem Tantum ergo za 4 gl. zložil in gosp. Dr. Fr. Sedeju poklonil D. Fajgelj op. 25. Partitura po 30 kr. se dobiva pri Blazniku v Ljubljani. Prav dobre cerkvene skladbe, ki izurjenim pevcem ne bodo delale težav. Le po posluhu učiti pevce takih skladb, katere imajo glasbeno vrednost, se vè da ne gre, to tudi ne sme biti več namen nobenega dobrega skladatelja. Razen kvinte v soprano in altu v 12. taktu st. 2. je vse korektno, dà, izgledno postavljeno. Št. 8. je za možki zbor, vse druge za mešani zbor zloženo.

Listnica vredništva prilog, G, Ign. Hl. v St. L. Kupite si: 99 Orgelpraeludien von J. Bernards op. 24 (Aachen bei Jacobi). — Cadenzen, Versetten, Prael. und Fugen von C. Ett (Regensburg bei Pustet). — Taschenbuch für Orgelspieler (64 kurze und leichte Stücke) von Dr. W. Volckmar op. 334 (Langensalza bei Gressler). — 160 kurze und leichte Orgelstücke von J. Blied op. 34 (Augsburg bei Böhm.). — Memorirbuch für Organisten von Dr. W. Volckmar (Langensalza bei Gressler). — Vademecum für Org. von Th. Kewitsch (Langensalza bei Gressler). — Kothe-jova dela itak poznate. Vse preskrbi vsaka bukvarna.

Pridana je listu 3. šteev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Grjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga **Cecilijino društvo**. — Tiska **R. Milic**.